

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

5 vtrum fraud ad astutiam pertineat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](#)

QVAEST. LV.

ARTIC. V. ET

circumventionem erroris, ad quod etiam dolus ori-
di natura ergo dolus pertinet ad astutiam.

R E S P O N S. Dicendum, quod sicut supra dictum est, ad astutiam pertinet assumere vias non ueras, sed simu-
latas & apparentes ad aliquem finem prosequendu-
vel bonum, vel malum. Assumptio autem harum viarum
potest duplice considerari. Vno quidem modo in
ipsa excoitatione viarum hinc; & hoc proprie-
tate ad astutiam, sicut est excoitatione rectorum viarum
ad debitum finem, pertinet ad prudentiam. Alio mo-
do potest considerari talium viarum assumptio se-
cundum executionem operis: & secundum hoc per-
tinet ad dolum. & ideo dolus importat quandam ex-
coitionem astutiae: & secundum hoc ad astutiam pertinet.

A D P R E M U M ergo dicendum, quod siue astu-
tia proprie accipitur in malo, abusus autem in bo-
no: ita etiam & dolus, qui est astutiae executio.

A D S E C U N D U M dicendum, quod excoitione astu-
tiae ad dicendum, primo quidem & principali-
ter sit per uerba, quae precipuum locum tenent in
inter signa, quibus homo significat aliquid alteri, vt
patet per * Aug. in li. de doctri. christia. Et ideo dol
maxime attribuitur locutioni. Contingit tamen esse
dolum & in factis, secundum illud Psal. 104. Et dolu-
facerent in seruos eius. Est etiam dolus in corde, se-
cundum illud Eccles. 19. Interior eius plena sunt
dolo: sed hoc est secundum quod aliquis dolos ex-
coigit, secundum illud Psalm. 37. Et dolos tota die
meditabantur.

A D T E R T I U M dicendum, quod quicunque cogi-
tant aliquod malum facere, necesse est quod excoig-
tent aliquas vias ad hoc, quod suum propositum im-
plement, & ut plurimum excoigitant vias dolos, qui-
bus facilius propositum consequuntur, quamvis con-
tingat quandoque, quod absque astutia, & dolo, ali-
qui aperite, & per uiolentiam malum operentur: sed
hoc, quia difficultius sit, in paucioribus accidit.

**¶ Super quaest. quin-
quagesima quinta &
sicundum quintum.**

ARTICVLVS V.

Vtrum licitum sit sollicitudinem habere de le-

R E S P O N S. Dicendum, quod sicut dolus
in executione astutiae, ita etiam & factus
differre videntur, quod dolus per-
ter ad executionem affluit: factus per
facta. Fraus autem magis proprius
executionem astutiae, secundum quod
A D P R I M U M ergo dicendum, quod
inducit fidèles ad hoc, quod decen-
scendo, sed ad hoc quod defecit de-
ter tolerat in sustinendi simius fraude.

A D S E C U N D U M dicendum, quod
astutiae potest fieri per aliquid aliud uniu-
erius prudentia sit per uitutes. Et hoc
de fraudationem pertinet ad au-
xiliarylitaritatem.

A D T E R T I U M dicendum, quod sicut
faciunt ex eorum intentione non modice
contra scipios, uel contra animas fuisse
Dei iudicio proueniunt, ut id quod con-
tinuitur, contra eos retorqueatur, dicit
Psal. 7. Incidit in foueam, quam fecerit.

A R T I C U L V S VI.

Vtrum licitum sit sollicitudinem habere de le-

A D S E X T U M sic procedit. Vnde
sit foli citudinem hēre detinere.

Ad præsidentem n. pertinet sollicitu-
bus preſet, secundum illud Rom. 13.

Citidine: sed homo preſet ex clu-
poralibus rebus, & in illud Psl. Omnia
pedibus eius, oves & bones &c. eto in
habere sollicitudinem de temporalibus.

¶ 2 Præt. Vnusquisque sollicitus est de
quem operatur: sed licitum est homini

temporalia, quibus utam sufficiens.

¶ 2 ad Theſl. 3. Si quis non uult operari,
cetero ergo licitum est sollicitari de ceteris.

¶ 3 Præt. Sollicitudo de operibus mili-
tabilis est, secundum illud 2 ad Timo-

mam ueſiſet, & sollicito queſuſtūt
poralium rerum quandoque pertinet
ſercordia: putat, cum quis folicitatem
procurandum negotiū pūpillorū, de
go sollicitudo temporalium rerum.

¶ 4 Præt. contra est qd dñs dicit. Ma-
cietis dicit: Quid manducamus in
m^o, aut quo operiemur, qd sit minima-

RES PON. Dicendum, quod folicitudo
dium quoddam adhibitum ad aliquem
hibetur, ubi est timor deficiens & de-
ficitas consequens, minor intermissione
ergo folicitudo temporalium rerum
est esse illicita. Vnde quidem modo ex
quo folicitam sibi temporalia tam
ramus. Vnde & * Aug. dicit in libro de
nachorum. Cum Domini dicit. Non
& c. hoc dicit, ut non ista inuenientur
faciant quicquid in Euangeliū prae-
ibentur. Alio modo potest esse tem-
pore illicita pp superflui studium, que
ad temporalia procuranda, propera-
tualibus, quib. principalius intentio
& iō dī Mat. 13 quod dī folicitudo de-
bi. Tertio mō, de parte timoris super-
aliquis timet ne faciendo quod decet
deficiat: qd uol. dominus duplicitate

N articulo quinto, si verba Hieron. notes, Sollicitu-
do inquietudinem secum deferit, quam Do-
minus malitiam vocat, & in malam par-
tem respectu temporalium fonare vide-
tur: Author tamen pro claritate super-
fluitatem aponit, ita ut non folicitudo, sed
folicitudo superflua
damnum, & in idem
redit.

¶ 1 Act. 5. qd uir quidam nomine Ananias cum
Sapphira uxore sua uendidit agrum, & frandauit de
pretio agri: sed illicite usurpare, uel retinere res exte-
riores, pertinet ad iniustitiam, uel illiberalitatem: et
go fraus non pertinet ad astutiam, que opponitur
prudentia.

¶ 2 Præt. Nullus astutia uitit cōtra scipsum: sed ali
quorum fraudes sunt contra scipios, dicitur. n. Pro-
verb. i. de quibusdam, quod molitus fraudes contra
animas suas ergo fraus non pertinet ad astutiam.

SE D C O N T R A . Fraus ad deceptionem ordinatur,
secundum illud Iob. 13. Nunquid decipietur, ut ho-
mo uerbris fraudulentis? ad idem etiam ordinatur
astutia. ergo fraus ad astutiam pertinet.